

H
K
V
S

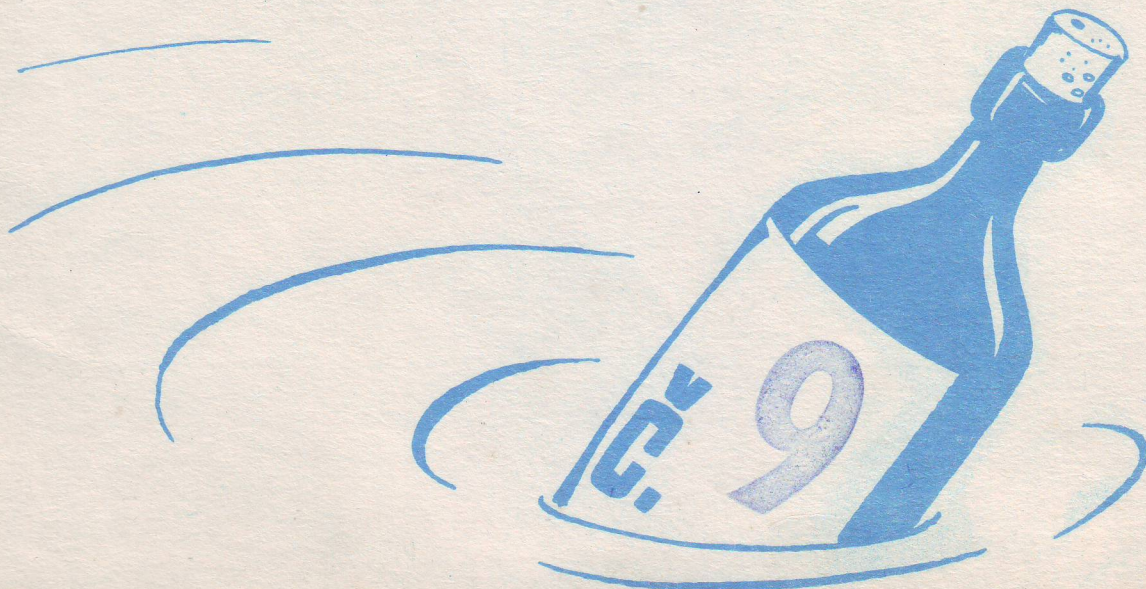
ČESKOSLOVENSKÝ JUNÁK

HLAVNÍ KAPITÁNÁT
VODNÍCH SKAUTŮ

informační oběžník vodních skautů

• • • • •

KAPITÁNSKÁ POŠTA

Výňatek a výtah z oběžníku předsednictva Ústřední rady ČESKÉHO JUNÁKA
čj. 1038-11 ze dne 17/10/1969 určeného všem krajským, okresním radám
Junáka a všem střediskům Junáka

Předsednictvo Ústřední rady Českého Junáka uložilo všem KRJ a
ORJ, všem střediskům /přístavům/ na základě usnesení pléna Ústřední ra-
dy Českého Junáka urychleně učinit následující opatření:

- a/ seznámit se s analýzou Ústřední rady Junáka a s jejími závěry a
v duchu tohoto materiálu zhodnotit dosavadní svou práci,
- b/ prověřit případná usnesení nebo stanoviska vaší KRJ, ORJ,
střediskové rady ve smyslu usnesení předsednictva ÚV NF ČSSR
z 11/6/1969 a realizační směrnice květnového pléna ÚV /viz den-
ní tisk/,
- c/ projednat usnesení Ústřední rady Junáka z 23/9/1969, předsednic-
tva ÚRJ ze dne 7/10/1969,
- d/ projednat závěry Rady sdružení organizací dětí a mládeže ze dne
16/9/1969 /vyšlo 18/9 a 19/9/1969 v Mladé frontě/,
- e/ na základě výše uvedených bodů připravit soubor opatření k je-
jich realizaci ve vašem kraji, okrese a středisku,
- f/ seznámit v hlavních rysech se zásadními závěry Ústřední rady
Junáka a vašimi opatřeními všechny činovníky a vedoucí středisek.

Na jednom z nejbližších zasedání ÚRJ budou projednány materiály
ke všem hlavním otázkám další práce a činnosti naší organizace do IV. sně-
mu Junáka, mj.:

1. rozpracování programového prohlášení III. sněmu Junáka se zvý-
razněním vztahu Junáka k socialistické společnosti a jejím ideo-
vým principům a naše úloha při realizaci politiky Národní fronty,
2. vztah Junáka k ideově politické a akční jednotě mládeže s aktiv-
ním přístupem k integračním snahám ve smyslu usnesení Rady sdru-

- žení organizací dětí a mládeže ze dne 16/9/1969,
3. zahájení přípravy IV. junáckého sněmu,
 4. hospodářská politika Junáka,
 5. zpráva tiskové komise o situaci a řešení junáckého tisku,
 6. analýza dosavadní činnosti oddílů starších junáků a jejich další práce,
 7. problém činnosti některých oddílů nebo středisek, které i nadále mají ve své činnosti prvky náboženské výchovy.

Pro naši úspěšnou další práci, ať v ústředních, krajských, okresních orgánech či ve střediscích a oddílech je nutné, abychom společně i každý z nás samostatně plnili své závazky vůči naší Československé socialistické republice, vůči Národní frontě i Sdružení organizací dětí a mládeže.

III. junáckým sněmem jsme se jasně přiklonili k socialistické výchově. Na této cestě setrváme a chceme setrvat - čestně - otevřeně. Žádáme Vás proto všechny, sestry i bratři, abyste tato, pro členy Junáka zásadní a závazná usnesení respektovali a plnili, tak, jak nás k tomu vede náš junácký zákon a zákony republiky, jejímiž jsme občany.

Předsednictvé ÚRJ vyhlásilo nedávno velkou akci : 1,000.000 hodin darem republice k 25. výročí osvobození. Vyzýváme i Vás k účasti. Byli bychom rádi, kdyby skautky a junáci svými činy dokázali, že si Junák své postavení v socialistické společnosti chce a dovede vydobýt a udržet.

Na závěr bychom chtěli Vás všechny požádat, abyste plně pochopili složitost a vážnost situace a svým postojem a prací pomohli posilovat místo Junáka v systému dětského a mládežnického hnutí. Do další práce Vám přejeme mnoho úspěchů.

Buď připraven.

Dr. A. Sum v. r.
starosta

Ing. Václav Marhoul v. r.
místostarosta

Anna Florianová v. r.
místostarosta

Dr. Rudolf Plajner v. r.
náčelník

Vlasta Macková v. r.
náčelní

Dr. Ludmila Tenorová v. r.
tajemnice

Hlavní kapitanát vodních skautů a skautek:

VODÁCKÁ PLZEŇ

Dne 26. října t. r. se konala na březích Radbuzy junácká slavnost. Vodácký chlapecký oddíl 91 a vodácký dívčí oddíl 92 otvíraly vlastní klubovnu. Slavnosti se účastnil v zastoupení náčelnictva dívčího a chlapeckého kmene a HKVS hl. kapitán br. Štok, dále oblastní kapitán západočeské oblasti br. Friedberger, br. Dan frakventant I. Lesní Školy vodních skautů, okrskový vedoucí, zástupce MNV a řada plzeňských junáckých činovníků. Oba oddíly nastoupily před vlajkovým stožárem, kde ses. Matějovská podala br. Štokovi celkové hlášení za nastoupené oddíly. Po vztyčení státní vlajky pronesl br. Štok projev, ve kterém zdůraznil dobrou práci obou oddílů, jak po stránce junácké, tak i vodácké. Mezi jiným uvedl velmi pěkně provedený letní tábor a zdařilé pěší putování po Šumavě. Nakonec zdůraznil, že právě otvíraná klubovna jest vlastně v Plzni první skutečně samostatně provedenou junáckou stavbou. Poděkoval oběma oddílům za dobrou práci a popřál mnoho zdaru a úspěchů v další junácké práci. Poté ses. Mladějovská poděkovala rodičům dětí za jejich obětavou práci při stavbě klubovny a následovalo slavnostní otevření klubovny a její prohlídka.

Klubovna a loděnice jest budova o čtvercovém rozměru 13,5 x 13,5 m, v níž jest samostatná klubovna dívčího oddílu, samostatná klubovna chlapeckého oddílu, kapitánská kajuta pro vedoucí činovníky a loděnice pro úschovu lodí. Obě klubovny byly již vzorně vyzdobeny rukodílnými pracemi a výchovnými pomůckami.

Po prohlídce kluboven a loděnice následoval křest dvou nových pramic a jedné kanoe. Po skončené slavnostní části následovala veselice střídavě u táborového ohně a v klubovnách oddílů. Při táborovém ohni dívčího oddílu byly br. Štokovi představeny skautky 92. dívčího vodáckého oddílu, které se probojovaly do ústředního kola Svojsíkova závodu, kde se umístily v první polovině soutěžících. Br. Štok, hl. kapitán HKVS, každé osobně poděkoval za poctivou práci, výborné umístění a jménem HKVS je pozval na kapitánský sraz do Světlé n. Sázavou, který se bude konati počátkem příštího roku.

Krásné podzimní odpoledne, na břehu Radbuzy naplněné překypujícím junáckým ruchem, bylo zakončeno odtroubením junácké večerky.

Mladějovská ml., Plzeň

MÉ VZPOMÍNKY NA LŠVS

Od vodácké Lesní Školy ve Světlé n. Sázavou uběhly již tři měsíce a přesto jsou mé vzpomínky na ni stále čerstvé. Dosud jsem nepoznala tolik dobrých lidí pohromadě.

Na tuto školu jsem jeřla s velkými obavami, jsem mladá, zkušeností žádné nemám, jak mě mezi sebe přijmou? I š obavy však byly zbytečné. Během několika málo hodin nebylo rozdílu mezi kapitánem, kapitánkou, přístavným či lodivodem. Padly též všechny věkové rozdíly.

Druhý den začal normální lesoškolácký program, kdy jsem, popravdě řečeno, zůstala koukat, jak se u nás říká "jako čerstvě vyoraná myš". Tolik nových věcí, tak pestrá činnost, skautská praxi i teorie, lodní i plavecký výcvik, hry a vyvrcholení velký orientační závod. Nechci však psáti o náplni LS, protože ta byla vynikající, ale o tom, jaké opravdu skautské vztahy zde byly.

Každý z nás byl z jiného oddílu, okresu či kraje a přesto jsme po několika hodinách vytvořili oddíl o čtyřech družinách, kde platilo heslo "Jeden za všechny, všichni za jednoho" a "Jsme jedné krve ty a já". Tyto zásady se projevíly i v orientačním závodě, kdy naše družina a družina Racků se zpozdily. K poslední etapě jsme došly již za šera. Jak hrůzné bylo naše zjištění, když jsme se podívali směrem na řeku a zjistili jsme, že naše lodě jsou potopené na druhé straně řeky a stav vody zcela minimální, tak pro plavení třísek, a to ještě s velikými obtížemi, neboť by určitě uvázly ve spleti vodních rostlin. Co teď? proběhlo nám hlavou. Br. Štok, který na nás u řeky čekal, nám navrhl, abychom šli do tábora pěšky a zítra se sem vrátili pro lodě. Jeden z nás však, nepamatuji se, kdo to byl, řekl: "Jedeme, dokážeme to." A již nebylo třeba více říkat. Všichni jsme se vrhli do toho, čemu se říkalo řeka, nyní do spleti vodních rostlin a kamení. Tím začal náš boj o vlastní vytrvalost s nepředvídanými překážkami. Na cestu jsme téměř neviděli a až velmi často se ozývalo z přídi lodí "Sedíme na kameni". Všichni rychle do vody, uvolnit loď, přenést přes nejbližší kameny, nasednout, aby se vše znovu po několika metrech opakovalo, pár záběrů, kámen, do vody, nasednout a tak to šlo až k cílovému molu. Zde nám br. instruktor s klidem oznámil, že není důvodu ke smutku, protože družina Štik, která odjela 2 hod. před námi, dorazila k cíli pouze 10 minut před námi. A přece nikdo z nás ani ostatních se jim proto neposmíval, což by se v jiném kolektivu asi stalo. Každý z nás se na této cestě přesvědčil, že s veselou myslí a dobrými spolubojovníky se zdolají i ty na pohled nepřekonatelné překážky. Ještě dva dny probíhal lesoškolácký program a najednou tady byl poslední večer, poslední táborák a každý z nás měl trochu slané vody v očích. Nikdo se však za ni nestyděl.

My mladí, kteří jsme skauting před 20 roky neprožili, jsme teprve zde na Lesní Škole své představy o skautském bratrství poznali sami na sobě. Lesní Škola skončila, rozjeli jsme se do všech koutů Čech a Moravy, ale ona přátelství, která jsme zde navázali, nikdy se nerozváží.

Josef Štok /hlavníkaptán H F V S/
SJÍZDĚNÍ PROPUSTÍ

Při jízdě řekami se vodní skaut často setkává s vodními díly, tj. jezy, která mají za účel zvednouti hladinu řeky, aby tato zvýšená hladina mohla býti použita k pohonu vodních elektráren, továren a ve starší době hlavně k pohonu mlýnů. Jez jest zásadně vodní stavba ve formě hráze vedené napříč řekou, která způsobuje zvýšení vodní hladiny ve směru proti toku řeky a tím i celkový rozdíl hladiny nad jezem a pod jezem. Protože tyto stavby by byly překážkou splavnosti řeky pro splouvání pramenů s dřívím neb nákladních lodí s kamenem a ve středověku se solí, která se do Jižních Čech dopravovala z rakouských zemí. Odtud se vozila po Vltavě do Prahy a ještě dále do severních Čech, byly v jezích vybudovány propustě, zvané také vrata. Těmito vraty splouvaly prameny a lodě. Přirozeně na řekách, kde se voroplavba neprováděla, stavěly se jezy bez propustí. Na našich řekách se v současné době již z důvodů ekonomických neprovádí voroplavba, ale díky setrvačnosti neb konzervatismu vodního práva propustě v jezích dosud jsou. Ježto se jich prakticky nepoužívá, nejsou náležitě udržovány a chátrají jako každá nepotřebná věc. Staré původní propustě byly celé dřevěné a sice jak boční stěny, tak horní hrazení a podlahy. Nové modernější mají boční stěny a podlahu z kamene a horní hrazení tvoří kovový segmentový válec.

Tyto propusti jsou radosti správné vodáka, který v nich vidí změnu v toku řeky a příležitost změřiti si s řekou svou sílu, odvahu a důvtip. Sjíždění propustí jest vodákovi radostnou událostí na jeho vodních cestách byt i leckterá propust zanechala v jeho mysli nepříjemnou vzpomínku na utopená zavazadla nebo poškozenou loď. Sjíždění propustí není jen zábavou, neboť si vyžádalo i četné oběti z řad vodáků a chtěl bych vás v tomto článku aspoň teoreticky seznámiti se způsobem sjíždění propustí. Protože nebudete jezdit propustí v levé ruce s tímto článkem a v pravé ruce s pádlem neb kormidlem, doporučuji jej bedlivě prostudovati a jeho obsah potom prakticky aplikovat při sjíždění propustí.

Před sjetím propustě doporučuji každému, aby v patřičné vzdálenosti před propustí přistál a propust si dobře prohlédl. Patřičná vzdálenost od propustí je taková /přistáli jste ku břehu přídí proti proudu řeky/, abyste mohli loď pohodlně po startu otočiti po proudu a měli dosti prostoru tuto dostati do rychlosti větší než jest proud řeky /aby loď byla ovladatelná a reagovala na kormidlo/. Sjízdnost každé propustí jest přímo závislá výši vody, což zdůrazňuji, protože propust za normální vody zcela dobře sjízdná, může být na malé neb velké vody velice nebezpečná neb obráceně. Po přistání jděte si dobře prohlédnouti propust /nezapomeňte dobře zajistiti loď, aby vám zatím sama neodplavala/ a po prohlídce se rozhodněte, pojedete-li s celou posádkou, se zmenšenou posádkou, se zavazadly neb bez nich, neb budete-li přenášeti. Říká se, že přenášení není důstojné vodáka, ale mějte na paměti, že někdy přenášení ušetří čas, zachrání zavazadla a někdy i lidský život. Rozhodně nikdy nenutíte ke sjíždění ně-

koho, kdo nechce propust jeti, ať již z jakéhokoliv důvodu. Rozhodnete-li se ku sjíždění, prostudujte tok vody před propustí /házení dřívěk nebo trávy do vody/, netáhne-li snad voda stranou, aby vás při najíždění nesnesla mimo váni zamýšlenou dráhu. Překontrolujte umístění a ochranu zavazadel. Oznamte posádce, jak chcete propust projížděti a určete způsob pádlování před, v a pod propustí. V případě zatopení neb docela převržení lodě určete kdo má na starosti zavazadla, pádla a loď a na který břeh se loď bude táhnouti. V případě přenášení zavazadel, přeneste tyto na místo, kde budete moci s lodí pohodlně přistáti. Při event. přenášení neb přetahování lodě, promyslete dobře místo i způsob, abyste šetřili síly posádky. A nyní po zařízení všeho potřebného a vydání nutných pokynů pojedete propust a dostali jsme se tak k samotnému sjíždění a k různým druhům propustí.

Propustě můžeme rozdělit na staré a nové, dřevěné a kamenné, nízké a vysoké, krátké a dlouhé. Ovšem toto rozdělení není v praxi tak jednoduché, protože se různé druhy navzájem kombinují a proto jsou propustě např. : stará, dřevěná, vysoká a krátká neb nová kamenná, vysoká a dlouhá apod. Uvědomte si, že v kombinaci těchto druhů nenajdete jednu propust, která by přesně odpovídala jiné propusti. Umístění propustí v jezu se řídí vodotechnickými potřebami užití jezu. Propust podle toho může býti sestavena těsně u některého břehu neb i uprostřed jezu. Upozorňuji, že posledně jmenované propustě jsou záluďné, ježto pro jejich umístění není při prohlídce s břehu do nich dobře viděti a mohou někdy i nepříjemně překvapiti. Každá propust má svůj stupeň obtížnosti sjíždění, má svůj individuální způsob sjíždění a to vše se ještě mění podle současného vodního stavu.

Propusti staré, které jsou většinou nyní méně zachovalé, jsou nebezpečné dvojím způsobem. Buď z podlahy propustě ční hřebíky, které mohou značně poškoditi loď, hlavně kanoi nebo kajak, buď mají rozestouplé podlahy, takže při menší vodě mají na začátku propustě ještě dosti vody k proplutí, ale čím blíže ke konci propustě vody ubývá /protéká podlahou pod jez/, takže na konci propustě tlučete zadkem lodi o podlahu, čímž ztrácíte rychlost a neprojedete uspokojivě vlny pod propustí. Další nepříjemnou stavební vadou u některých bývá, že jejich podlaha jest značně nad hladinou spodní vody, takže po sjetí propustě musíte prodělati ještě jeden sešup do spodní vody, která zde tvoří jakýsi kotel, po jehož jedné hladké straně sjedete do prohlubně, ale druhá strana tvoří přibližně stejně vysokou stěnu vody převalující se zpět, které říkáme zabalák. V tomto případě se doporučuje pro pramici a kanoi odlehčiti špičku, na kajaku míti utěsněnou ochrannou příkrývku a dvojpádlo při projíždění zabaláku zvednouti vysoko nad hlavu. Při průjezdu propustí loď musí míti náležitou rychlost.

Nové propusti nemají přirozeně stavebních závad starých neudržovaných propustí, i když některé mají podlahu značně vyvýšenou nad spodní vodou, takže se pod propustí tvoří kotel a zabalák, ale jeho sjíždění bylo již popsáno v předchozím odstavci.

Propust kráská a nízká jest za normální vody pravidelně dobře sjížděná. Na konci má pravidelný jazyk, někdy širší, někdy užší, nepříliš

vysoké vlny, které běží ve směru toku řeky. Pramice i kanoe projíždí s plným obsazením, s mírným pádlováním nutným pro kormidlování /při silném pádlování by loď zbytečně řezala vlny a voda se přelévala podle boků do lodě/. U kanoe se ještě doporučuje, aby háček si sedl těsně za svou sedačku na podlážku pro lepší stabilitu lodě. Kajak projíždí normálně s uzavřenou ochrannou příkrývkou. Připomínám, že tento druh propustě jest snadnější, čím je vodní stav vyšší a obtížnější při opačném stavu vody.

Propust krátká a vysoká představuje vždy určitý stupeň obtížnosti při sjíždění. Nutno bráti v úvahu značně rychlý spád vody, který vytváří pod propustí značně vysoké vlny běžící vpřed, je-li dostatečný odtok v řečišti, neb zvrtné vlny /zabalák/, není-li dostatečný odtok. Podle kvality těchto vln řídíme též projíždění.

1. Dostatečný odtok a vlny běží vpřed. Pramice projíždí odlehčeně aspoň bez zavazadel, nejsou-li tyto dostatečně chráněny před vodou, kanoe projíždí se značně odlehčenou přídí, háček sedí za svou sedačkou na podlaze, kormidelník klečí na obou kolenou dosti daleko od sebe těsně před zadní sedačkou, aby mohl dobře udržovati rovnováhu lodě. Kajak projíždí normálně se sevřenými ochrannými příkrývkami a posádka dává pozor na dvojpádlo, aby nebylo zachyceno některou vyšší vlnou /hrozí event. převrácení/. Rychlost jest třeba míti větší, hlavně již při vjezdu do propusti, kde voda rychle proudí, protože vlny svými nárazy brzdí běh lodi, která musí těmito vlnami, resp. přes ně projeti. Částečné zalití vodou pravděpodobné, potopení hrozí jen ve zcela výjimečných případech.

... Pokračování ...

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ HKVS

Všem kapitánkám a kapitánům.

Hlavní Kapitanát Vodních Skautů uspořádá, jako v r. 1968 a 1969 rovněž v příštím roce 1970 sraz všech kapitánek a kapitánů oddílů vodních skautek a skautů. V průběhu tohoto srazu, jak tomu bylo i v minulých letech, budou projednávány závažné výchovné a materiální problémy vodního skautingu v Čechách a na Moravě.

Protože řada bratří a sester - účastníků srazu kapitánů a kapitánek oddílů vodních skautů a skautek ve Světlé n. Sázavou navrhovala, aby v příštím uspořádání srazu bylo upuštěno od různých referátů členů HKVS a aby jednání a práce srazu kapitánů a kapitánek pro, bihalo v komisích, hodlá HKVS přání většiny vyhověti.

HKVS plánuje utvoření řady problémových komisí na cyhstaném srazu v r. 1970 s velmi zajímavou tematikou, které by projednávány otázky a materiál rovněž zpracovaly a shrnuly do příslušných závěrů.

Na základě tohoto přání většiny kapitánek a kapitánů a rozhodnutí HKVS žádám všechny kapitánky a kapitány, aby mi písemně sdělili

na mou adresu /bratr Josef Štok, Praha 6-Střešovice, Pionýrů 10/, o které výchovné nebo materiální problémy mají zájem, aby se projednávaly, případně, zda jsou ochotni přispěti v problémové komisi krátkým referátem. Čekávám Vaše náměty, připomínky, případně krátké referáty nejpozději do 31. prosince 1969 na výše uvedenou adresu.

Za HKVS: Josef Štok, hlavní kapitán

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ HKVS A REDAKČNÍ RADY

Všem kapitánkám a kapitánům oddílů vodních skautek a skautů.

Tisková rada Českého Junáka nás informovala z pověření předsednictva Ústřední rady Českého Junáka o nových záměrech pléna Ústřední rady Junáka ve věci obsahové náplně junáckých časopisů JUNÁK/SKAUT a SKAUTING. Mimo plánovanou změnu názvu bude podstatně změněna i obsahová náplň a cíle junáckých časopisů. Časopis JUNÁK-SKAUT se stane výhradně dětským časopisem s výraznou diferenciací od časopisu SKAUTING-ČINOVNÍK, který bude výhradně určen dospělým, činovníkům všech stupňů a úrovní.

Časopis JUNÁK-SKAUT bude čtivým dětským časopisem, postaveným na povídkové formě s jistým vědecko-populárním žánrem. Časopis se již nebude zabývat metodickými otázkami. Časopis SKAUTING-ČINOVNÍK bude nyní výhradně metodickým časopisem pro činovníky, bude jim metodicko-výchovným rádčem.

Tisková rada Českého Junáka a redakční rada časopisu SKAUTING-ČINOVNÍK nás upozornily již nyní na prostorové omezení našich vodáckých metodických článků a pokynů.

Z tohoto důvodu dospěl Hlavní kapitanát vodních skautů a skautek ve své řádné schůzi dne 17/11/1969 k závěru, že jediným živým spojením s oddíly vodních skautů a skautek se stane odborný časopis HKVS "KAPITÁNSKÁ POŠTA". HKVS projednal rámcový plán redakční rady KAPITÁNSKÉ POŠTY pro první polovinu roku 1970 a schválil obsahovou náplň odborného časopisu vodních skautů a skautek. Úvod bude vždy tvořit ideově-výchovný článek /úvodník/ nebo ideově-politické prohlášení vyšších orgánů a složek Českého Junáka. Většinu dalších materiálů budou tvořit metodické /teoretické nebo praktické/ články, týkající se výhradně vodácké činnosti. Další materiály budou vědecko-populární články všeho druhu s návazností na bohatý skautský život. Závěrečnou část budou tvořit písničky, povídky, reportáže atd. Zavedeme pravidelnou rubriku "Zprávy z oddílů" a "Různé zprávy" z Ústředí skautské výchovy - Českého Junáka, z Hlavního kapitanátu vodních skautů a skautek, z hospodářského zařízení JUN atd.

K uskutečnění těchto cílů časopisu KAPITÁNSKÁ POŠTA musíte přispět všichni, zejména kapitánky a kapitáni oddílů vodních skautek a skautů svou disciplinovaností a vnitřní kázní k pořádku a plnění svých povinností. Bez zaplacení předplatného tohoto odborného časopisu KAPITÁNSKÁ POŠTA na celý rok 1970 není Hlavní kapitanát vodních skautů a skautek schopen krýt náklady spojené s vydáváním tohoto časopisu a udržet tento odborný časopis jako jediný sdělovací prostředek a komunikační zdroj HKVS k oddílům vodních skautů a skautek. Zkušenosti HKVS z letošní platební morálky kapitánek a kapitánů jsou otřesné a zdrcující. Hlavní kapitanát vodních skautů a skautek prosil, upozorňoval, zasílal složenky, urgoval zaplacení předplatného, a vše marně. Z původně zasílaných výtisků v počtu 165 ks zbylo jen 71 zasílaných výtisků. Ukázněných a spořádaných kapitánek a kapitánů je tedy jen 71, kteří řádně zaplatili předplatné na II. pololetí 1969 a pravidelně poštou dostávají svůj odborný časopis KAPITÁNSKÁ POŠTA. Ostatní neukáznění a nepořádní kapitáni a kapitánky oddílů vodních skautů a skautek ani nezpозorovali, že jim již HKVS a REDAKČNÍ RADA nezasílala KAPITÁNSKOU POŠTU číslo 7 a 8 /pro neplacení předplatného/. Hlavní kapitanát vodních skautů a skautek se rozhodl ještě jednou a naposledy zaslat všem kapitánkám a kapitánům KAPITÁNSKOU POŠTU číslo 9 se složenkami na zaplacení předplatného na II. pololetí 1969 /těm, kteří ještě nezaplatili/ a na celý rok 1970. V případě, že nebude toto předplatné zaplacen, nebude moci HKVS dále odborný časopis KAPITÁNSKÁ POŠTA v roce 1970 VYDÁVAT. Poslední termín pro zaplacení předplatného na II. pololetí 1969 byl stanoven HKVS na den 5/12/1969. Termín pro zaplacení předplatného na rok 1970 byl stanoven HKVS na den 15/12/1969.

Věříme, že pochopíte vážnost situace a svou ukázněností, smyslem pro pořádek a pro splnění svých povinností /vyplyvajících z funkcí, které jste na sebe dobrovolně a z přesvědčení vzali/ nenecháte vyhrotit situaci ke krizi a k zastavení vydávání této KAPITÁNSKÉ POŠTY - jediného časopisu vodních skautů a skautek.

Za HKVS: Josef Heřmánek - Medvěd
odpovědný redaktor KP

ZPRÁVY Z ODDÍLŮ

8. oddíl vodních skautů Mladá Boleslav uspořádal "Závod o poklad kapitána ALBY" - Memoriál Slávka Hrdličky.

Dne 27. října 1969, v den dvacátého výročí úmrtí kapitána 8. oddílu vodních skautů v Mladé Boleslavi, uspořádal tento oddíl vodních skautů pod patronátem Střediskové rady I. ročník "Závodu o poklad kapitána Alby", čímž důstojně uctil památku tohoto nezapomenutelného a nadšeného junáckého činovníka.

Trat' závodu byla umístěna v ulicích města Mladá Boleslav. Start byl před klubovnou oddílu na nádvoří n. p. Lihovar a cíl byl rovněž umístěn před klubovnou oddílu. Do cíle přivedlo čtyřčlenné hlídky 10 dopisů, které byly umístěny na památných místech a kulturních apmátkách města Mladé Boleslavi.

Závod probíhal úspěšně podle programu, propzic a časového rozvrhu. Startovalo 9 hlídek skautek a 8 hlídek junáků. Celkem se závodu zúčastnilo 124 skautek a junáků včetně činovníků.

Výsledky:

SKAUTKY

1. 3. oddíl	Mladá Boleslav, ved. s. Černá	2 : 17 hod.
2. 2. oddíl	Benátky n. Jizerou, ved. s. Urbanová	2 : 19 hod.
3. 1. oddíl	Mladá Boleslav, ved. s. Bilinová	2 : 23 hod.
4. 2. odd. vodních skautek	Nymburk, ved. s. Nováková	2 : 26 hod.
5. 3. odd. vodních skautek	Mladá Boleslav, ved. s. Černíková	2 : 28 hod.
6. 5. odd. vodních skautek	Mladá Boleslav, ved. s. Pazánková	2 : 31 hod.
7. 2 odd. vodních skautek	Nymburk, ved. s. Heřmanská	2 : 36 hod.
8. 5. odd. vodních skautek	Mělník, ved. s. Padělová	2 : 59 hod.
9. 5. odd. vodních skautek	Mladá Boleslav, ved. s. Vančurová	3 : 32 hod.

JUNÁCI

1. 5. odd. vodních skautů	Turnov, ved. br. Hason	2 : 09 hod.
2. 4. odd. vodních skautů	Mělník, ved. br. Havránek	2 : 12 hod.
3. 1. oddíl	Mladá Boleslav, ved. br. Vávra	2 : 26 hod.
4. 1. oddíl	Mladá Boleslav, ved. br. Štěpánek	2 : 27 hod.
5. 1. oddíl	Doksy, ved. br. Šafránek	2 : 29 hod.
6. 1. oddíl	Doksy, ved. br. Müller	2 : 49 hod.
7. 1. oddíl	Mladá Boleslav, ved. br. Bubák	2 : 52 hod.
8. 3. oddíl	Mladá Boleslav, ved. br. Höfner	2 : 59 hod.

Poklad kapitána ALBY - putovní plaketu - získala:

hlídka 5. oddílu vodních skautů Turnov, ved. br. Hason

POZNÁNKA REDAKCE:

HKVS blahopřeje vítězům "Závodů o poklad kapitána Alby" hlídce 5. odd. vodních skautů Turnov, vedoucímu bratru Hasonovi a děkuje ostatním oddílům

vodních skautů a skautek za dobrou reprezentaci vedního skautingu v náročném memoriálu bratra Slávka Frdličky.

RŮZNÉ ZPRÁVY

Letní tábory 1969

V českých zemích bylo povoleno 1230 skautských letních táborů, v nichž tábořilo a strávilo mnoho pěkných chvil přibližně padesát tisíc vlčat, světlušek-žabiček, junáků, skautek a starších junáků. Je to bezesporu velký úspěch našeho Junáckého hnutí. Kontroly z ústředí skautské výchovy prokázaly, že drtivá většina všech táborů byla dobře umístěna, dobře vybavena a dobře vedena. Tábory rozhodně splnily své poslání a byly skutečně vyvrcholením celoroční skautské činnosti.

Letošní letní skautské tábory se podařilo uskutečnit především za vydatné podpory a pochopení Závodních výborů RCH a díky tomu, že nejméně polovina našich vedoucích ještě v poslední chvíli před zahájením táborů byla uvolněna ze svého zaměstnání mimo svou zákonnou dovolenou.

X X X

Propagační skřínky

Tisková rada Českého Junáka děkuje všem sestrám a bratřím, kteří se pečlivě starají o vývěsní a propagační skřínky ve všech obcích a městech, kde máme junácké oddíly a střediska. Kontrola ukázala, že některé vývěsní a propagační skřínky jsou přímo vzornou ukázkou dobré práce skautských oddílů a středisek. Zejména tam, kde kromě fotografií a kreseb nechybí ani výstřižky z místních nebo celostátních novin s články a zprávami o junáckém hnutí.

Tisková rada Českého Junáka se pokusí vydávat a dodávat střediskům, případně oddílům vhodný propagační obrazový a textový materiál. Zpestřit obsah skříněk lze i tím, že si se vzdálenými středisky nebo oddíly vyměníte fotografie z letních, zimních táborů, zejména snímky svérázných skautských táborových staveb a ze zdařilých výletů.

X X X

Máte pěkný skautský pokřik?

Všechny vtipné družinové a oddílové, případně střediskové pokřiky

sbírá br. Tom, oblastní z Liberce, chce je vydat ve sbírce /knižně/, kterou by jistě uvítalo každé skautské středisko.

Chcete-li najít v této připravované sbírce skautských pořiků také svůj pěkný pokřik, zašlete text svého skautského pokřiku na adresu: JUNÁK, poštovní schránka 65, Liberec 1.

X X X

Stupně zdatnosti vyšly jako příloha "SKAUTINGU"

Náčelnictvo chlapeckého kmene upozorňuje všechny vedoucí a zástupce vedoucích oddílů i ostatní činovníky středisek, CRJ, KRJ, že v 9. čísle časopisu SKAUTING /Zářijovém/ vyšly jako příloha schválené stupně zdatnosti vlčat /nováčkovská, stříbrná a zlatá stopa/, stupně zdatnosti junáků /nováčkovská, I. a II. stupeň/. Přílohu lze vyjmout bez poškození ostatního obsahu časopisu. Je v zájmu všech činovníků, aby si včas zakoupili SKAUTING číslo 9, které vyšlo nákladem 13.000 výtisků. Jistě je uvítají i rádci-kormidelníci družin.

X X X

Všem kapitánkám oddílů a činovnicím přístavů vodních skautek

Náčelnictvo dívčího kmene ve svém zasedání dne 11. října 1969 schválilo vodácké doplňky ke stupňům zdatnosti. Tímto dnem schválení se stávají závazné pro všechny oddíly vodních skautek. Hlavní kapitanát vodních skautů a skautek upozorňuje všechny kapitánky a přístavné oddílů a činovnice přístavů, že v čísle 10 časopisu KAPITÁNSKÁ POŠTA v prosinci 1969 budou zveřejněny tyto vodácké doplňky ke stupňům zdatnosti pro vodní skautky.

Za HKVS: Josef Štok, hlavní kapitan

X X X

POZDRAVY:

Bratr MUDr. Jiří Zámečník, tajemník Hlavního kapitanáta vodních skautů a skautek se vrátil ze svého měsíčního vědeckého pobytu v Tokyu /Japonsku/ a posílá všem vodním skautům a skautkám vřelé a bratrské skautské pozdravy.

Redakční rada KAPITÁNSKÉ POŠTY požádala ihned po návratu bratra MUDr. Zámečnicka o napsání článku pro náš časopis o jeho pobytu v zemi vycházejícího slunce a o přípravách na světové skautské Jamboree v Japonsku v roce 1970.

Bratr Jiří Jareš, člen Hlavního kapitanátu vodních skautů a skautek a předseda kraje HKVS nám zaslal ihned po svém příjezdu do země naftu Kuwajtu srdečné a bratrské skautské pozdravy, které podle jeho přání rádi tlumočíme touto cestou všem vodním skautkám a skautům.

Redakční radě KAPITÁNSKÉ POŠTY zaslal již první článek o této, pro nás celkem neznámé, zemi. Jeho první příspěvek zveřejníme v příštím čísle KAPITÁNSKÉ POŠTY /v čísle 10/ a další jeho reportáže zveřejníme v dalších číslech KAPITÁNSKÉ POŠTY, ročník 1970.

Na naše sestřičky a bratry má dotaz, jak se líbily vodácké písničky, které jeho zásluhou vyšly v čísle 8 KAPITÁNSKÉ POŠTY.

Napiště redakční radě KAPITÁNSKÉ POŠTY, zda se Vám staré písničky vodních skautů líbily a zda máme ve zveřejňování pokračovat.
Adresa: bratr Josef Heřmánek, Praha 2-Vinohrady, Chopinova 6.

JUNÁK HLÁSÍ

JUN - Hospodářské zařízení Junáka
oběžník číslo 3

Sestry a bratři.

Opět se Vám hlásíme k službám. V první řadě Vás chceme seznámit s tím, že se pozdržela výroba slibových odznaků vlčat /vadnými výrobky/. Dále se omlouváme, že nebylo možno stačit odpovídat na všechny dotazy a na objednávky pro malý počet zaměstnanců v JUNu. Nynější personální obsazení nám umožňuje, abychom byli s Vámi v pravidelném písemném styku. Též oznamujeme, že výroba družinových symbolů, odborek, a stupňů zdatnosti byla opožděná nedokončením nákrešů. Doporučujeme, abyste neobjednávali nikde odborky, poněvadž budou obrazně změněny a náplně znovu opraveny.

Seznam zboží, které máme na skladě:

	Kčs
1. Stanovy českého Junáka	1,-
2. Dívčí stupně zdatnosti	2,-
3. Soubor A. B. Svojsík /zlevněno/	4,-
13. Svojsíkův závod	2,-
18. Kalendář 69 /zlevněný - fotografie/ /možno použít na nástěnky/	4,-
20. Soubor skautských pohlednic	17,-
21. pohlednice náčelní sestra Koscová	0,70
26. klíčenky	12,-
27. spony na vázanky	15,-

	Kčs
28. manžetové knoflíky	20,-
31. Soví pírnka /hry a hádanky/	2,-
36. Soubor barevných pohlednic	15,-
37. peněženky se symbolem	18,-
53. pouzdra na průkazky	1,-
69. domovenky /na objedn. do 3 týdnů/	3,-
70. čísla oddílů /na objedn. do 3 týdnů/	1,80
71. hodnotní štíty /pro činovníky/	3,-
75. nafukovací matrace /textil/	175,-
79. stojánek na kotlík	17,-
80. vložka do spacího pytle	52,-
81. kotlík	40,-
88. krojové předpisy	1,50
102. junácká vlaječka	5,-
112. mapa okolí Prahy	7,-
130. desky z PVC /na zápisníky/	1,-
44. pohlednice SKAUT /historické/	0,80

KNIHY:

16. Píseň úplňku /o br. Foglarovi/	9,50
103. Kleki Petr	5,50
139. Devadesátka - Foglar	24,-
Chata v jezerní kotlině - Foglar	18,-
KUKÁTKO - Chráněné ptactvo	1,50
rostliny	1,50
polní rostliny	1,-
malí rytíři /mravenci/	1,50
Zálesácká příručka /Matras/	15,-
Dobrodružství v zemi nikoho - Foglar	21,-
Houby v přírodě a v kuchyni	23,-

ZPĚVNÍKY:

17. Píseň pod vlajkou	3,-
64. Junáci zpívají č. 1	9,-
65. Zpěvem k srdci /Vatra 2/	15,-
89. Ztracenka zpívá	8,-
Junácké písně /pospíšil-Neuman/	6,-
90. Pějme píseň dokola /120 písní/	19,-
91. Národní zpěvník /175 písní/	19,50
92. Praktická příručka pro hru na kytaru	10,50
93. Jezero dřímá /trampské písně/	10,-
94. Náš táborák dýmá /trampské písně/	10,-
96. Junáci zpívají č. 2	10,-
97. Gramofonová deska /hymna aj. skautské písně/	10,-

ODZNAKY:

29. Sněmový odznak	5,-
30. klopový odznak	3,-

	Kčs
82. léta /bronzová/ 1 rok	2,50
83. slib. odznak světlušek	6,-
84. " " vlčat	6,-
85. " " junáků	6,-
86. vlčácký odznak na čapku	3,50
98. odznak na klobouk	3,-
128. léta /stříbrná/ 5 roků	3,-
47. 50 roků v Brandýse	5,-
57. odznak Havířov	6,-
58. odznak Příbram	5,-

PŘÍRUČKY:

99. Junácká zdravotní péče	4,-
100. Čtení o sekeře	6,50
114. Vlčata - Brychta /zlevněno/	18,-
49. Indiánské písmo	3,-
30 vlčáků /vlčácké odborky/	8,-
Táborová kuchařka /NOVINKA/	5,-
Skautská praxe /NOVINKA/	10,-
<u>Stezky všech složek jsou v tisku</u>	

Dále máme na skladě všechna čísla časopisu JUNÁK i SKAUTING ročník 1968 i 1969.

Pro hospodáře všech složek máme na skladě předepsané pokladní

knihy	za	Kčs 10,-
příjmové doklady		Kčs 3,-
výdajové doklady		Kčs 2,50

Koncem října Vás rádi obsloužíme v nově zřízené prodejně v Praze 3-Žižkově, Husitská 92, stanice el. č. 9 a 21 /Tachovské náměstí/.
Prodejní doba: pondělí - pátek 8 - 12 hod., 13 - 17 hod. sobota zavřeno.

Na další spolupráci se těší Váš

JUN
hospodářské zařízení Junáka
P r a h a
ředitel Vlach Alois v. r.

Adresa do konce října:
JUN, hosp. zařízení Junáka,
Praha 3, Čapajevovo nám. 6
tel. 727795

Jiří Jareš, člen HKVS:

VŠICHNI CHLAPI SVĚTA

Před léty jsem viděl film stejného názvu, jehož působivost byla v námětu, pro naše tehdejší myšlení téměř utopickým. Možná, že jsem příliš sentimentální, ale před několika dny jsem najednou stál tváří v tvář podobné příhodě.

Příběh, který bych chtěl vyprávět, je epojej bezejmenných. Jak to v životě bývá, jeden muž, již tak dost životem sužovaný, byl podroben další těžké zkoušce. Když přecházel odpadovou jínkou, propadl se nohou a o vyčnívající hřebík si způsobil hlubokou tržnou ránu na noze. Vyhledal ihned lékaře, který mu ránu ošetřil a dal protitetanovou injekci. Když byl následující dny na chatě, udělalo se mu špatně. Odjel vlakem domů. Na nádraží se jeho stav zhoršil tak, že byl nucen požádat o pomoc. Dopravili ho sanitkou do nemocnice v okresním městě, kde zjistili otrěsnou diagnózu: "tetanus". Byl ihned převezen do jiné nemocnice, která je vybavena potřebným technickým zařízením pro léčení těchto těžkých případů.

Až sem je to případ tragédie drásající city blízkých a lhostejný ostatním. Já sám jsem byl tím zdrcen. Je to člověk ryzího charakteru, čestný, jemný, citlivý.

Jeden z jeho spolupracovníků při návštěvě v nemocnici byl seznámen ošetřujícím lékařem se skutečností, že lék, který nemocný, jehož stav je stále kritický, nutně potřebuje, již došel a není jej možno přes všechnu jejich snahu nikde u nás zajistit. Bez tohoto léku nezbyvá žádná naděje.

Zdrcen odešel ihned na ředitelství podniku, kde se po krátké poradě dohodli k zoufalému kroku. Telefonicky požádali o pomoc pracovníky jedné zahraniční firmy, s kterou jsou v obchodním spojení. Ti urychleně opatřili v nemocnici lékařský předpis, koupili lék, telefonicky smluvili setkání na hraničním přechodu a jeden pracovník soukromým vozem tam okamžitě odjel. Celníci, jinak velmi přísní, sami ochotně zprostředkovali setkání, aby se ani minuta neztratila. Podání rukou, předání balíčku, poděkování a již řidič ujížděl jak o závod zpět a ještě toho dne předal cenné léky do nemocnice.

Co říci na závěr? Jak lze hodnotit nezměrnou aktivitu všech zúčastněných, obětavost přátel v zahraničí, kteří zaplatili léky bez dotazů na úhradu, příkladnou ochotu celníků? Selhání jediného článku tohoto řetězu by mělo za následek dovršení tragédie. Nestalo se tak. Díky Vám, "Bezejmenní". Nezbyvá, než ze srdce přát tomu muži, aby největší bitvu svého života se zdarem vybojoval.

Kapitánská pošta č. 9 - informační oběžník vodních skautů.

Vydává vlastním nákladem HKVS v Praze - pouze pro vnitřní potřebu.

V Praze dne 20. 11. 1969

Vznik a vývoj mezinárodní organizace Červeného kříže

1. Historický vývoj

Červený kříž vznikl jako mezinárodní organizace nikoli náhodně ani z hlasu jednotlivce.

V 19. století projevila se v souvislosti se změnou vojenské techniky a složení armád potřeba zvýšit také péči o jejich příslušníky. Místo dosavadních armád nájemných (žoldnéřských) vznikají armády založené na základě všeobecné branné povinnosti.

Ke zlepšení osudu raněných a nemocných ve válkách velmi mnoho v té době přispěly i filosofické názory J. J. Rousseau, vyjádřené v jeho Společenské smlouvě. Podle J. J. Rousseau jsou ve válce nepřáteli pouze jednotlivé státy, které ji vedou, nikoli však občané. Proto musí být osoba, která se stává neschopna boje ušetřena a poskytnuta jí pomoc. Vzdává-li se a stává-li se zajatcem, vykonává nad ní moc stát, jehož příslušník ji zajal.

Podstatný význam pro zlepšení osudu vojáků v armádách měly také rezoluce proti válce přijaté I. Internacionálou. Zatímco usnesení I. Internacionály se týkají přímo podstaty válek, snaží se vládnoucí třída zmenšovat pouze válečná utrpení, přijetím mezinárodních zásad o "humanizaci války".

A tak dochází v řadě zemí ke snaze zlepšit osudy raněných a nemocných ve válkách. Poprvé je to patrné v Krymské válce (1856-1859), když ruský válečný chirurg Pirogov využívá laické pomoci "milosrdných sester" k ošetřování raněných. Na druhé straně bojujících armád v době Krymské války věděla o této laické dobrovolné pomoci i Angličanka Florence Nightingalová, která se později stala v Anglii zakladatelkou první školy pro ošetřovatelky nemocných.

Jednou z nejkrvavějších bitev 19. století byla bitva u Solferina v r. 1859. Jejím náhodným svědkem se stal na své obchodní cestě Švýcar Henry Dunant. Z vlastní iniciativy zorganizoval tu z okolních vesničanů dobrovolnou pomoc trpícím a raněným bez ohledu na jejich příslušnost. Své zážitky z této bitvy vylíčil v knize "Vzpomínka na Solferino", kterou rozeslal některým vládám v Evropě, aby získal další přívržence pro myšlenku, jak vytvořit stálou organizaci dobrovolníků na pomoc raněným na bojištích, jak "zlidštit" války.

V r. 1863 byl v Ženevě z iniciativy Henry Dunanta a jeho čtyř druhů vytvořen v Ženevské společnosti pro veřejné blaho "zvláštní výbor (tj. tzv. Výbor pěti), který se zabýval sezváním mezinárodní konference o pomoci raněným a nemocným. Tato mezinárodní konference se sešla o rok později v r. 1864 za účasti zástupců 16 států, kteří podepsali společnou dohodu (tj. První Ženevskou konvenci), která se stala základem mezinárodní

organizace Červeného kříže. Zmíněný "Výbor pěti" se později prohlásil za Stálý výbor (Comité Permanent) a stal se základem nynějšího Mezinárodního výboru ČK. Postupně pak vznikaly pomocné společnosti v jednotlivých zemích, ze kterých se vyvinuly nynější národní společnosti Červeného kříže.

2. Organizační struktura mezinárodní organizace ČK

Mezinárodní ČK zahrnuje národní společnosti ČK, ČP a Červeného lva a slunce.

- a) Toho času je na světě 108 národních společností s 200 miliony členů
- b) Mezinárodní výbor ČK (sídlo v Ženevě)
- c) Ligu národních společností ČK (sídlo v Ženevě)

Mezinárodní konference ČK je nejvyšší orgán mezinárodního hnutí ČK. Schází se zásadně jednou za 4 roky. Zúčastňují se jí:

- zástupci všech národních společností ČK
- zástupci Ligy ČK a Mezinárodního výboru ČK
- zástupci států, které ratifikovaly Ženevské konvence.

V období mezi zasedáními Mezinárodní konference řídí činnost Mezinárodní organizace ČK zvláštní Stálá komise mezinárodního ČK. Má 9 členů. 5 z nich je voleno na Mezinárodní konferenci, 2 jsou vysíláni MV ČK a 2 Liga.

a) Národní společnosti ČK

Podmínky pro vytvoření národních společností ČK:

- musí být ustavena na území nezávislého státu, kde jsou v platnosti Ženevské konvence
- musí být jedinou národní společností v čele s ústředním výborem
- musí být zákonně uznána svou vládou jako pomocná organizace státní zdravotní správy
- musí užívat znaků a označení ČK; uznané znaky jsou: Červený kříž, Červený půlměsíc (v zemích s mohamedánským obyvatelstvem) a Červený lev a slunce (již pouze v Iranu)
- + zachovávat základní zásady ČK a přispívat k mezinárodní solidaritě.

Uznání národní společnosti provádí Mezinárodní výbor ČK. Liga společností ČK přijímá národní společnosti za své členy.

b) Mezinárodní výbor ČK

je organizace složená pouze ze švýcarských občanů. Jeho úkolem je:

- zkoumat splnění podmínek pro vznik národních společností ČK
- uznávat národní společnosti
- má dohled nad zachováváním Ženevských konvencí

Při Mezinárodním výboru je Ústřední informační kancelář, která se zabývá vyhledáváním osob, které ztratily v důsledku války kontakt se svou zemí (slučování rodin).

c) Liga národních společností ČK

Po první světové válce dochází ke změně poměru sil ve světě. V důsledku zvýšeného vlivu národních společností ČK v jejich vlastních zemích se projevuje snaha o častější styk, výměnu zkušeností mezi nimi a jejich účast na řešení světových, především zdravotnických problémů z iniciativy USA a ostatních dohodových velmocí. USA proto apelují i na ostatní státy k rozvoji úsilí, aby jednotlivé národní společnosti ČK měly zastoupení v mezinárodních orgánech ČK. Tak dochází v r. 1919 k založení Ligy národních společností ČK, v níž mohou jednotlivé národní společnosti uplatňovat své požadavky po stránce organizační, hospodářské i programové.

Organizace Ligy ČK

Liga má svou úřadovnu v Ženevě, která je rozdělena podle své činnosti na různé sekce (t. oddělení), např. sekce dorostová, ošetrovatelská, finanční, kulturně-propagační, zdravotnicko-sociální aj. Kromě úřadovny má Liga různé poradní výbory, např. Poradní výbor dorostu aj. Tyto orgány připravují materiály pro výkonný výbor a Radu guvernérů, tj. pro zasedání obou hlavních volených orgánů Ligy. Nejvyšším orgánem Ligy je Rada guvernérů. V období mezi dvěma zasedáními Rady guvernérů se schází Výkonný výbor. Zásadní vymezení kompetence Ligy společností ČK a Mezinárodního výboru ČK bylo provedeno dohodou v r. 1951, avšak v konkrétních případech dochází k jejich modifikaci.

P o z n á m k a : Schema organizační struktury mezinárodního hnutí ČK je přiloženo

3. Vztahy ČSČK k mezinárodním orgánům ČK

Československý červený kříž

- vysílá delegáty na mezinárodní konference ČK (zástupce ČSČK a zástupce vlády ČSSR)
- vysílá zástupce na Radu guvernérů (předseda ČSČK)
- zastoupení v Poradním výboru pro věci zdravotní a sociální
- zastoupení v Poradním výboru dorostu (zástupce ČSČK od r. 1957 a od r. 1959 zemřelý s. MUDr. Fr. Janouch jako místopředseda tohoto Poradního výboru)
- zastoupení v komisi pro financování Mezinárodního výboru (zástupce ČSČK od r. 1961)

P o z n á m k a : Liga ČK zasílá ústřednímu výboru ČSČK zdarma i svůj tisk v anglickém a francouzském jazyce, avšak v omezeném počtu výtisků, takže jej nelze zajistit pro všechny složky ČSČK.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY ČERVENÉHO KŘÍŽE

přijaté jednohlasně Radou zástupců Mezinárodního Červeného kříže, která se sešla v Praze 5. října 1961.

L i d s k o s t

- Červený kříž, zrozený ze starosti pomoci raněným na bitevním poli bez diskriminace, snaží se z hlediska mezinárodního i národního předcházet a ulehčit za všech okolností utrpení lidí. Usiluje o ochranu života a zdraví stejně jako o respektování lidské osobnosti. Podporuje vzájemné porozumění, přátelství, spolupráci a trvalý mír mezi národy.

Nestrannost

- Nedělá žádného rozdílu národností, rasy, náboženství, sociálních podmínek a politické příslušnosti. Snaží se pomoci jednotlivcům podle jejich utrpení a přednostně přispět v nejvyšší nouzi.

N e u t r a l i t a

- Aby si zachoval důvěru všech, Červený kříž se zdržuje zúčastnit se nějakého nepřátelství a v každé době sporů rázu politického, rasového, náboženského a filosofického.

Nezávislost

- Červený kříž je nezávislý. Národní společnosti pomáhají vládám při jejich humanitní činnosti a podrobují se zákonům, jimiž se příslušná země řídí. Přece však si musí zachovat autonomii, která jim dovoluje jednat vždy podle principů Červeného kříže.

C h a r a k t e r dobrovolnosti

- Červený kříž je instituce dobrovolné a nezištné pomoci.

J e d n o t a

- V jedné zemi může být pouze jedna společnost Červeného kříže. Musí být přístupna všem a musí šířit svou humanitní činnost na celé území.

Universálnost

- Červený kříž je universální instituce, v níž všechny společnosti mají stejná práva a úkol vzájemné pomoci.

Vznik Československého červeného kříže

Národní tradice:

Humanitní myšlenky mezinárodního hnutí Červeného kříže (pomoc člověku, potlačení válečného zla, mezinárodní přátelství) setkaly se s příznivou odezvou také v Československu.

Tyto ušlechtilé ideje byly totiž velmi blízké našim národním tradicím. Objevují se např. již v 17. století ve spisech našeho slavného českého, ve světě známého, pedagoga J. A. Komenského (Comenius), zvaného "učitele národů" (1592 - 1670)

Šířitelem podobných humanitních myšlenek byl i náš největší fyziolog a národní buditel J. E. Purkyně (1787 - 1869), zakladatel buněčné teorie a velký hlasatel svobody a sociální spravedlnosti (je možno uvést i další naše ušlechtilé myslitele a vědce).

Založení Československého červeného kříže

Dne 1. února 1919 byla na území nezávislého samostatného československého státu (Československá republika vznikla po I. světové válce 28. 10. 1918) založena "Společnost Čs. červeného kříže" (předchůdcem ČSČK byla Rakouská a Uherská společnost ČK).

V r. 1921 byla jako nedílná součást Společnosti ČSČK založena její mladší větev: dorost ČSČK (dorostová sekce, odbor ČSČK).

Vývoj ČSČK

Ve vývoji Čs. červeného kříže je možno sledovat několik etap:

I. etapa od r. 1919 - 1939

a) Organizační struktura ČSČK:

- V čele hlavní stan o 24 členech, jemu byly podřízeny 3 divize (česká, moravsko-slezská, slovenská).
- Později vznikají okresní spolky podřízené divizím, ale se značnou samostatností.

b) Program ČSČK:

- Rozdělování zásilek ze zahraničí (zmírnění poválečné bídy)
- Zprostředkování korespondence vojáků a pátrací služba
- Boj proti epidemiím

- Výcvik samaritánů a dobrovolných sester
- Výstavba záchranných stanic s vlastními sanitními automobily
- Udržovat ojedinělé zdravotní poradny, zubní ambulatoria, jesle, porodnice, útulky pro přestárlé, dětské prázdninové osady, ozdravovny, sirotčince, vyvařovny atd.; pořádat sbírky pro nezaměstnané
- Výchova dorostu ČSČK

c) Dorost ČSČK:

- Samostatná základní organizace dorostu ČSČK na školách; od r. 1921 jsou členy dorostu ČSČK pouze děti do 14 let; od r. 1934 (se souhlasem tehdejšího ministerstva školství jsou základní organizace dorostu ČSČK též na školách středních a odborných.

- Program (převážně charitativní):

sbírky prádla, šatstva, obuvi pro chudé děti
obstarávání přesnídávek, mléka, polévek pro děti nezaměstnaných rodičů
vánoční nadílky, zřizování útulků pro přesporní žáky mezinárodní meziškolní dopisování
pomoc trpícím a postiženým i v zahraničí
zdravotnická výchova - pouze jako jeden z prostředků pomoci trpícím
Vycházejí tři časopisy dorostu ČSČK (Radost - pro děti do 10 let, Lípa - pro děti 11 až 14 let, Naše práce - pro učitele), mnoho různých brožurek, zpěvníčků, divadelních her dorostu ČSČK (již také se zdrav. tematikou - známý autor MUDr. Driml) aj.

II. etapa od r. 1939 - 1945

V době fašistické okupace od r. 1940 - 1945 byla činnost Společnosti ČSČK a dorostu ČSČK zastavena, veškerý majetek ČSČK zabaven; území ČSR je násilně roztrženo na dvě části:

- a) tzv. Protektorát Čechy - Morava
- b) tzv. Slovenský štát (na Slovensku byl Slovenský červený kříž ponechán)

III. etapa od r. 1945 - 1948

a) Organizační struktura ČSČK

- V r. 1945 - obnovena v podstatě stejná organizace jako před okupací
- R. 1947 přejmenován "Hlavní stan" na "Ústřední výkonný výbor"; zůstávají 3 divize (česká, moravsko-slezská a slovenská) a založeno asi 700 spolků

ČSČK na celém území ČSR

- 1. března 1948 (po Únoru) vzniká Celostátní akční výbor ČSČK, který řídí organizaci až do 1. celostátního sjezdu ČSČK v r. 1952

b) Program:

ČSČK se stává pomocnou organizací vojenské zdravotní služby

- Výcvik dobrovolných sester na výpomoc v nemocnicích
- Získávání dárců krve (tehdy zaveden poplatek na poválečné přilepšení ve stravování pro dárce - před tím bylo i u nás dárčovství krve bezplatné - věci cti a morálky)
- Pomoc osvobozeným vězňům z fašistických koncentračních táborů atd.

c) Dorost ČSČK:

- Samostatné organizace dorostu ČSČK se na školách znovu zakládají
- Program dorostu ČSČK v letech 1945 - 1948 stanoven takto:
 1. péče o zdraví
 2. vzájemná pomoc
 3. výchova k dobrému občanství
 4. výchova k vzájemnému mezinárodnímu porozumění

IV. etapa od r. 1948 - 1952

a) Organizační struktura ČSČK:

- Únorové vítězství r. 1948 - nástup k budování socialismu v naší zemi
- přináší i v léčebné a sociální péči tyto hlavní změny: zestátnění léčebných ústavů a všech lázeňských zařízení, uzákonění národního pojištění
- do r. 1950 sloučení různých dobrovolných organizací s Čs. červeným křížem (Čs. sociální pomoc, České srdce, Masarykova liga proti tuberkulóze, Čs. společnost pro potírání pohlavních chorob, Čs. abstinentsví svaz aj.)
- r. 1952 - zákon č. 60/1952 o Čs. červeném kříži - jediná státem uznaná masová zdravotnická organizace; řízení organizace je podle územního zřízení třístupňové (ústřední výbor, krajské a okresní výbory ČSČK a základní organizace v místech, později i v závodech)
- r. 1952 - 1. celostátní sjezd ČSČK: nové stanovy, nový ústřední výbor

b) Program ČSČK:

- Všenárodní zdravotnická příprava obyvatelstva, t.j. školení nositelů odznaků PZO
- Budování zdravotnických hlídek v továrnách, vesnicích, v úřadech, v obytných domech, ve školách atd.
- Spolupráce s Národní transfusní službou (úkoly ČSČK - získávání dárců, jejich výchova a registrace)
- Ošetřovatelská a zdravotní služba v rodinách
- Budování stanic první pomoci
- Vydávání instruktážního čtrnáctideníku "Zprávy pro pracovníky ČSČK, na Slovensku "Zvesti ČK"; (od r. 1953 měsíčník Čs. červeného kříže a čtrnáctideník "Pracovník ČSČK - až dosud), Zdraví.

c) Dorost ČSČK

- Od r. 1951 se ruší na školách I. - II. stupně všechny organizace, tedy i organizace dorostu ČSČK; jedinou organizací zůstává pionýrská organizace ČSM. (Základní organizace ČSČK jsou ponechány do r. 1960 pouze na školách III. stupně - mládež nad 15 let)

Program dorostu ČSČK:

1. školení mládeže v první pomoci
2. budování zdravotnických hlídek a zdravotnických družstev (družstva pouze na školách II. a III. stupně).
Absolventi kurzů dostávají odznaky "Buď připraven k zdravotnické obraně" I. a II. stupně a "Připraven k zdravotnické obraně" (předchůdce dnešních odznaků "Mladý zdravotník" - počet hodin jednotlivých stupňů nezměněn).
3. mezinárodní meziškolní dopisování
a další začínající formy mezinárodního přátelství a solidarity (mírová poselství, alba, pozdravné adresy, výměna výkresů aj.)

Období po třetím sjezdu (1960 - 1964)

přináší podstatnou změnu, vyplývající především z nového školského zákona (r. 1962) a z nových ústředních dohod o společných opatřeních mezi ústředním výborem ČSČK a ČSM.

Ruší se s konečnou platností veškeré základní organizace dorostu ČSČK na školách; závodní organizace ČSČK jsou vyjimečně ponechány na středních

zdravotnických školách, na lékařských a pedagogických fakultách. Zvýšená pozornost je věnována kvalitativní zdravotnické činnosti zavedením nových forem zdravotnické činnosti, věnuje se zvýšená péče ustavování zdravotnických družin mladých a školení dobrovolných sester na školách II. cyklu, popř. i na školách vysokých; začínají se organizovat prázdninová čtrnáctidenní studijní střediska pro přípravu příštích mladých funkcionářů ČSČK. Zvýšená pozornost je věnována péči o děti postižené, zejména iniciativním budováním a organizováním letních rekreačních táborů pro tyto děti.

V tomto období se také podstatně rozšiřují mezinárodní styky dorostu ČSČK. Kromě obesílání mezinárodních výstav dorostu ČK uplňuje ČSČK některé nové formy mezinárodní pomoci (např. dárková pomoc dorostu ČSČK rozvojovým zemím) a různá osobní setkání dorostových pracovníků na mezinárodních forech. Mimořádným úspěchem již v r. 1957 na zasedání Rady guvernérů v Athénách je získání významné funkce místopředsedy Poradního výboru pro práci s mládeží Ligy národních společností ČK v Ženevě. Tato funkce byla potvrzena i na dalších mezinárodních zasedáních Rady guvernérů ČK a zůstává pro Československý červený kříž až dodnes.

Metodické pomůcky pro kurs instruktorů vodní záchranné služby.

Plavecká příprava - šlapání vody

Každý záchránce tonoucích musí být dobrým plavcem. To znamená, že musí být ve vodě jistým a vytrvalým. Při plavecké přípravě se tedy zaměřujeme na tato kritéria. Jistotu a vytrvalost získáme častým plaváním.

Otužilost je další nezbytná vlastnost záchránce. Otužování provádíme rozumně a poznenáhlu. Výborným a rozumným prostředkem k otužování je každodenní studená sprcha. Ze začátku jen pár vteřin, pak dobu sprchování poznenáhlu zvětšujeme až, třeba po roce, dosáhneme 3 minut. Nezapomeňme nikdy se po vysprchování řádně do sucha vytřít. Zvláště důležité je, abychom při osušování nevynechali ani vlasy, ani uši, ani jiná místa, která při utírání se obvykle naší pečlivosti vymknou. Takto prováděné otužování s pečlivým osušením je nejen postačující, ale chrání i před nastuzením, které je tak časté po koupání při nepříznivém počasí. Katary a rýmy, které jsou časté v zimních měsících i při koupání v krytých bazénech, nejsou zpravidla následkem samotného koupání, ale důsledkem nedbání uvedených rad/ nedokonalého osušení a rychlého přechodu z teplého vlhkého prostředí plovárny do mrazivého vzduchu/.

Ale ani tyto tři vlastnosti - jistota, vytrvalost a otužilost - dobrému záchránci nestačí. Záchránce se musí umět přiblížit rychle k tonoucímu. Je tedy nutné kromě stylu na prsa ovládat i některý z rychlejších stylů. Zpravidla to bude kraul. Tedy kromě vytrvalostního plavání budeme náš výcvik v záchranně tonoucích zaměřovat i na sprinterský výcvik v kraulu. Celý tento plavecký výcvik bude veden tak, aby:

1. záchránce ovládli oba styly/pokud některý z nich neuměli /,
2. odstranili stylové chyby,
3. získali rychlost a vytrvalost.

Rožnámky k této části tréninku najdeme v některé z plaveckých příruček, uvedených v seznamu literatury.

Speciálním plaveckým výcvikem pro záchránce je pak plavání naznak bez využití paží. Tento způsob je nepostradatelný při té fázi záchrany, kdy je tonoucí tažen ke břehu. Pro záchránce je to tedy jeden z nejdůležitějších způsobů plavání. Paže jsou zaměstnány držením tonoucího a veškerá hnací síla je omezena jen na práci nohou, které musí pohánět nejen samotného záchránce, ale i bezvládného tonoucího. Nezávisí tedy jen na mohutnosti záběrů, ale i na přesném provedení.

Výchozí je splývavá poloha na znaku. Bérce nohou podšvihují směrem dolů a do stran, zatímco kolena se mírně roznožují a jen málo jsou přitahována k tělu. Ve fázi prodkého tření nohou do stran dbáme na to, aby odpor vody se odrážela

nejen chodidla, ale hlavně i bérce. Sražení nohou k sobě je vlastně už jen úplným využitím mohutného odrazu a je právě tak nedílným pohybem jako analogické snožení při stžlu klasická prsa.

Plavání znakem sounož je obtížné. Jak už bylo řečeno, pohání vlastně dvě těla a je ztíženo ještě tím, že zachránci není přitom dovoleno zaujmout ideální splývavou polohu. Jeho nohy budou vždy značně níž než jeho hlava už jen proto, že nad nimi je tělo tonoucího/viz. kap. "Sražení tonoucího"/. Pro ně mohutnosti a přesnosti je tedy nutné zvětšit i frekvenci záběrů, a to hlavně tím, že po sražení nohou k sobě není skoro žádná klidová fáze, ale následuje okamžitě další záběr.

Je pochopitelné, že tato zrychlená a mohutnější práce nohou značně unaví. Častý trénink tohoto způsobu plavání je nutný a zvláště potřebný je trénink spojený se skutečným tažením. Solový výcvik zařazujeme jen na naučení správného stylu.

Šlapání vody

Chceme-li se udržet ve vodě na jednom místě, používáme zvláštního způsobu plavání ve svislé poloze, kde pohyby nohou a paží působí proti gravitaci. V zásadě jsou dva způsoby šlapání vody.

1. Šlapání vody střídnož. Tělo je svislé, paže jsou ohnuty v lokti v upažení u hladiny. Levá noha se pokrčí v kolenně /nárt nohy se sklopí, takže prsty směřují ke dnu/ a je tažena stehnem nahoru zhruba do polohy, kdy stehno je rovněž s hladinou. Současně levá paže se opírá celou plochou o vodu směrem od hladiny. Levá noha pak šlápne směrem dolů tak, aby chodidlo využilo celé své plochy. Ve stejném okamžiku se pokrčuje pravá noha. Tyto pohyby se stejnoměrně střídají, aniž by mezi nimi byla jakákoli klidová fáze.
2. Šlapání vody sounož. Obě nohy se současně pokrčí popsáním způsobem a kopnou poněkud stranou a snožují se. Lopnutí stranou a snožení je jediný plynulý pohyb. Paže u hladiny provádějí mírně krouživý pohyb, který připomíná hlazení vody. Ani zde není mezi jednotlivými záběry žádná výdrž. Vyšlápnutí vody je mohutný záběr, který vynese tělo nad hladinu. Používáme jej např. při kachním ponoru/viz dále/. Před mohutným záběrem pokládáme trup těla v předklonění na hladinu, dolní polovina těla zůstává v poloze svislé. Se záběrem nohou zároveň se odrážíme oběma pažema od hladiny a současně napřímíme trup. Tím se dostaneme až po pas z vody. Oba způsoby šlapání vody je možno provádět bez pohybu paží. Při tréninku to dokonce vyžadujeme. Ruce jsou nad vodou a zachránce necháme po určité době tímto způsobem šlapat vodu.

Technika dýchání

Fyziologicky rozexznáváme dvojí dýchání:

1. Cesta vzduchu do plic /vnější dýchání/...
2. Roznášení kyslíku krví do pracujících orgánů a tkání těla /vnitřní nebo tkáňové dýchání/.

Hlavní dýchací děj se odehrává až ve tkáních. Plíce jsou ventilačním zařízením, kde se zprostředkovává doplňování kyslíku a odstranování kysličníku uhličitého z těla. Při potápění, kdy nemůžeme dodávat pracujícímu tělu další kyslík, je proto daleko důležitější mít krev a tkáň bohatě zásobené kyslíkem, než mít velké zásoby vzduchu v samotných plicích. Tato důležitá skutečnost je tím závažnější, když si znovu uvědomíme, že tělo po maximálním vdechu je mnohem více nadlehčováno než tělo s průměrně zásobenými plícemi. Nadto naplněné plíce vzbuzují pod vodou pocit nadměrného rozpínání hrudníku.

Před skokem do vody je tedy důležité řádně prodýchat plíce, aby se naplnily i ty alveoly plicní, které jsou na vnějším okraji plic a při povrchovém dýchání nejsou v činnosti. Plicní alveoly odevzdávají kyslík krvi, která jej ihned odplávuje dále. Děje se to vícenásobným hlubokým vdechem a výdechem. Po posledním mohutném výdechu následuje skok do vody, při kterém se zachránce nadechne zcela normálně. Takto zásoben vzduchem vydrží pod vodou déle než s maximálně nadechnutými plícemi. Při plavání na dálku pod vodou je tento rozdíl číselně vyjádřený průměrně deseti metry navíc. Toto prodloužení doby pod vodou není však konečné. Jsou-li při výcviku už dobře zvládnuta tempa pod vodou i odstraněny potíže s dechem, můžeme na základě fyziologických poznatků dobu setrvání pod vodou dále prodloužit.

Po delší době pod vodou se dostavuje pocit, jako by byl hrudník svírán. Tento svíravý pocit je vyvolán tím, že se v plicích nashromažďuje velké množství kysličníku uhličitého. Tato okolnost nutí k vynoření. Podaří-li se však zbavit se spotřebovaného vzduchu krátkým nárazovým výdechnutím, svíravý pocit se zmenší. Výdech musí být krátký a natolik silný, aby byl přemožen tlak vody. V žádném případě nesmí být výdechnut celý obsah vzduchu, protože nouze o vzduch, která by tím vznikla, by přinutila potápěče k okamžitému vynoření. Toto vyrážení dechů se může několikrát opakovat. Je dobře mezi jednotlivými výdechy provést polknutí naprázdno se zavřenými ústy. Polknutí pomůže k zmírnění svíravého pocitu v hrudi. Posledního nepátrného prodloužení doby pod vodou dosáhneme tím, že puštíme trochu vody do úst, jakoby na vypláchnutí úst, a zároveň se začínáme vynořovat na hladinu.

Z hlediska vzdušného hospodaření vypadá pak potápění vcelku takto: Hluboký vdech - hluboký výdech / 3 až 5krát/... hluboký výdech - skok do vody - při něm normální nadechnutí-ponoření pod hladinu - nárazový výdech - polknutí.../několikrát se opakuje/... nárazový výdech - polknutí - vypláchnutí úst - vynoření.

V literatuře je popsána metoda Francouze de Lalymanse, který pod vodou uplavál 112 m; nebo bez pohybů mohl zůstat pod vodou 4 a 1/2 minuty. Tajemství jeho úspěchu spočívalo v tom, že i pod vodou využíval mrtvého prostoru dýchacích cest.

Je známé, že při dýchání se vzduch nachází nejen v plicích, ale i v dýchacích cestách. Je Lalymans této okolnosti využil. Před potopením jako obvykle několiknásobně zhluboka nadechl a vydechl. Při skoku nadechl normálně. Polknutím uzavřel hlasovou štěrbinu. Plice jsou tím neprodyšně uzavřeny od vzduchem naplněného mrtvého prostoru dýchacích cest. Nastoupí-li nyní po delším potápění pocit přetlaku v hrudníku, opakuje se polknutí; přitom proudí spotřebovaný vzduch z hrudníku nosem ven a čerstvý vzduch, který je v mrtvém prostoru, je nasáván do plic. Ihned následuje další polknutí, až opět nastupující přetlak upozorní na skončení polykání. To se opakuje tak dlouho, dokud polykání přináší nějaké ulehčení. Nastane-li však i přes správně provedené stupňované polykání nouze o vzduch, potom je nutné ihned se vynořit.

Uvědomíme-li si, že na správném a vytrvalém potápění záchránce závisí život tonoucího vidíme, že výcviku v potápění musíme věnovat mimořádnou péči a dostatek času.

Zv. "mrtvý prostor" představuje tu část dýchacích cest, kde nedochází ke styku vzduchu s krví. Reprezentuje u dospělého člověka 140 cm³, tedy celkem slušnou vzduchovou zásobu.

Přiblížení k tonoucímu

V zásadě si můžeme přiblížení k tonoucímu rozdělit do dvou skupin: 1. Přiblížení s poskytnutím bezprostřední pomoci tonoucímu užitím technických prostředků. 2. Prosté přiblížení plaváním bez jakýchkoli technických prostředků.

V každém případě je třeba poskytnout pomoc co nejrychleji, tj. přiblížit se k tonoucímu co nejrychlejšími způsobem, ovšem tak, aby nám na vlastní záchrannou akci zbylo dosti sil. To znamená, že již při přiblížení si musíme počínat naprosto ekonomicky, s přehledem a jistotou. Usnadní to vlastní záchrannou práci i tím, že rozhodnost a rychlost v jednání zachránce vzbudí u zachraňovaného vědomí, že se k němu blíží jistá pomoc, a ve většině případů jej to uklidní a zbaví panického strachu. Velmi pomůže i to, když k rychlosti a jistotě připojí zachránce ještě před vlastní záchrannou prací povzbuzující a uklidňující slovo.

Prosté přiblížení k tonoucímu, uchopení tonoucího a jeho narovnání

Prostého přiblížení k tonoucímu užijeme jen v nejkrajnějším případě, tj. tehdy, nemáme-li jinou možnost/loď, záchranné prkno, záchranný kruh, tyč atd./ I zde se musíme k tonoucímu přiblížit co nejrychleji. Zvolíme si proto takový způsob plavání, který nejlépe ovládáme. Pro všestranně vycvičeného zachránce to bude kraul. Zde vidíme, jak je důležité nezapomínat v průpravě i ve vlastním výcviku na dostatečný trénink různých způsobů plavání. Je nadevší pochybnost, že kraul je nejen nejrychlejší, ale i nejekonomičtější způsob plavání.

Bezprostředně, tj. posledních několik metrů před tonoucím však způsob plavání změním z kraulu na prsa. To proto, abychom tonoucího v rozhodné fázi přiblížení měli stále na očích a vzhledem k situaci mohli zvolit nejlepší způsob zásahu. Přejít z kraulu na prsa využijeme ke kratičkému soustředění a dechovému uklidnění. Také to bude asi nejvhodnější moment k slovnímu uklidnění tonoucího.

Pod pojmem přiblížení k tonoucímu nerozumíme jen dostat se k němu co nejblíže, ale i jakým způsobem jej uchopit a připravit si jej k tažení ke břehu. Připravení tonoucího k tažení je prvek, kterému se nelze v žádném případě vyhnout a který je vlastně součástí všech záchranných akcí. Musíme tedy přerušit výklad o přiblížení a povědět si něco o přípravě k tažení. Tento prvek nazýváme:

Narovnání

Víme, že lidské tělo se nejlépe udrží na hladině v tzv. splývavé poloze, je-li mu udělena třeba i malá splývavá rychlost. Splývavá poloha je taková poloha, kdy podélná osa těla včetně hlavy je zhruba rovnoběžná s hladinou. Při učení neplavců je obličej obyčejně obrácen ke dnu. Protože je však u tonoucího důležité, aby ústa i nos byly nad hladinou, je nutné, aby i obličej byl obrácen směrem nahoru, tedy aby tělo bylo přivedeno do splývavé polohy naznak. Konečná fáze narovnání je pak shodná s touto splývavou polohou. Je nutné, abychom si ještě jednou zdůraznili, že n a r o v n á n í je nejdůležitější při záchraně tonoucích plaváním, a na něm záleží úspěch i neúspěch celé záchranné akce.

Je tedy pochopitelné, že v každé příručce i ve výcviku je narovnání věnována značná pozornost. Méně pochopitelné je už to, že většinou je technika provedení popisována a učena nesprávně.

Nejsnáze provedeme narovnání z přiblížení zezadu nad vodou. Uchopíme tonoucího např. pravou rukou za jeho pravé rameno. Současně nadýchujeme a ponořujeme se pod hladinu. Pravou paží táhneme tonoucího směrem dozadu. Levou paží tlačíme tonoucího nahoru na hladinu. Levá ruka při tom spočívá na hýždích tonoucího. Toto vše se děje za mohutného vyšlapávání vody. Poloha zachránce je kolmá k hladině, tedy i k tělu zachraňovaného. Zachránce je zhruba pod těžištěm tonoucího / asi pod jeho křížem /. Jakmile je tonoucí narovnán - ne dříve, zachránce přejde z kolmé polohy do polohy šikmé. Z této polohy, vyplouvá za hlavou zachraňovaného, levá ruka opustí hýždě tonoucího a následuje tažení tonoucího ke břehu. Celá akce narovnání včetně tažení je naprosto plynulá, nemůže se tedy stát, aby zachraňovaný klesal pod hladinu. Všimněme si, že od samého začátku narovnávání je tonoucí v pohybu na hladině směrem dozadu. V tomto pohybu pak pokračuje i během tažení ke břehu.

C h y b y :

1. Zachránce se při narovnání nepotopí/narovnání není dokonalé a při přechodu k tažení tonoucí klesá pod hladinu/.
 2. Ruka zachránce je na lopatkách místo na hýždích tonoucího /páka narovnání je velmi malá a na narovnání se spotřebuje velmi mnoho síly/.
 3. Poloha zachránce není kolmá, ale šikmá a tonoucí je vlastně tlačěn při narovnání směrem dopředu a nabírá vodu do nosu i ust.
 4. Zachránce nezatáhne při začátku narovnání tonoucího po hladině směrem dozadu. Splývavá poloha zachraňovaného je pak bez pohybu a tělo klesá pod hladinu.
- * / Splývavá poloha je výchozí a základní polohou v učení plavání.

5. Po dokončení narovnání nepřejde zachránce z polohy kolmé do polohy šikmé, ale snaží se dostat na hladinu v původní kolmé poloze. Tím zamezí pohybu zachraňovaného ve splývavé poloze směrem dozadu a jeho tělo začne "propadávat" pod hladinu.
6. Zachránce není v ose tažení, ale stranou od této osy. Narovnání je tím ztíženo a tělo tonoucího klouže na opačnou stranu než je uchycení zachránce z osy tažení.

Všechny tyto chyby nesmírně ztěžují narovnání a celou záchrannou akci. Ovládnout dokonale narovnání musí být pro zachránce tak samozřejmé jako samo plavání.

Vraťme se však k prostému přiblížení k tonoucímu. Běžně užíváme trojího způsobu:

1. Přiblížení zezadu nad vodou.
2. Přiblížení zepředu pod vodou.
3. Přiblížení zepředu nad vodou.

1. Přiblížení zezadu nad vodou je nejjednodušší a nejbezpečnější. Tonoucí nevidí zachránce a nemůže mu ani v záchranné akci bránit tím, že by se ho sám snažil uchopit. Celý průběh je už popsán výše při popisu narovnání. Užijeme tohoto způsobu vždy, kdy je to možné. Trvalo-li by obeplutí tonoucího příliš dlouho, použijeme druhého způsobu.

2. Přiblížení zepředu pod vodou. Asi v těch místech, kde při plavání k tonoucímu se kratičko zastavujeme k uklidnění a k vydýchání, tedy asi 4 - 3 m před tonoucím, se potápíme buď kachním ponorem, nebo z nořením asi do výše jeho kolien. To proto, aby nás tonoucí nemohl uchopit. Rukama jej uchopíme za kolena a prudce otočíme o 180°. Vyšlepujeme vodu a nohy tlačíme nahoru. Jsme neustále rukama v dotyku s jeho tělem. Přejdeme střídavě ručkováním po jeho těle jednou rukou na hýždě a druhou na rameno. I zde je nutné, aby tonoucí měl od samého začátku narovnání tendenci plavat po hladině směrem dozadu, jako ostatně vždy při narovnání.

3. Přiblížení zepředu nad vodou je nejobtížnější a může si ho dovolit jen velmi zdatný zachránce. Použijeme jej tedy nejčastěji při přiblížení k tonoucímu dítěti nebo k tonoucímu, který je už v bezvědomí. Při tomto přiblížení může totiž nejspíše tonoucí uchopit zachránce a ztížit tak záchrannou nebo ji úplně znemožnit. Popíšeme si toto přiblížení na příkladu tonoucího, který je při vědomí. Připlaveme k tonoucímu do největší blízkosti, že na něho můžeme dosáhnout. Vystihneme nejvhodnější moment, kdy v pravém slova smyslu skočíme na jeho zmitající se, o vodu bijící ruku. Jeho např. pravou paži

chytneme zespodu naší levou rukou v zápěstí a v témže okamžiku též pravou rukou zeshora za zápěstí. Naše levá paže v této akci hraje důležitou jistící úlohu. Zkuste chytit zmíněnou paži jen jednou rukou a právě předepsaným způsobem. Poznáte, jak je to těžké. Teprve zajištěním druhou rukou se vám to podaří téměř ve všech případech. Když jsme si tak zajištěni uchopení paže tonoucího, odtáhneme okamžitě levou paži. Poněkud se zakloníme a promáchneme pravou paží směrem dolů a doprava. Zároveň s tímto promáchnutím se ponořujeme pod hladinu. Potom paže pokračuje v protažení směrem nahoru a dozadu. Tím obrátíme a natáhneme tonoucího do narovnání na hladinu nad sebou. Narovnání podopřeme levou rukou o hýždě tonoucího. Celý manévr musí být proveden rychle, plynule a svihem /!/ až do úplného natažení paže tonoucího v prodloužení osy jeho těla. Tím se nám podaří ideální narovnání tonoucího. Tělo zachránce je ve stejné poloze jako u narovnání při přiblížení zezadu nad vodou. Levá paže přehmátne pod bradu tonoucího a zachránce vyplouvá šikmo z vody za jeho hlavu. Potom už následuje tažení tonoucího ke břehu.

Přiblížení z boku a uchopení tonoucího záručním chvatem, jak se o tom můžeme dočíst v některých příručkách, není ani lehké, ani výhodné. Tento druh přiblížení nedovolí totiž vůbec narovnání tonoucího.

Při cvičení přiblížení je nutné, abychom s přiblížením současně cvičili nejen narovnání, ale také několik temp tažení tonoucího. Všechny tyto prvky spolu souvisí, takže v záchranné technice tvoří jeden celek a plynule na sebe navazují. Tuto plynulost je nutné zvládnout právě tak dokonale, jako jednotlivé její prvky.

Způsob dopravy tonoucího se bude řídit hlavně dvěma hledisky. Je-li tonoucí v bezvědomí, nebo je-li při vědomí. V obou případech se zachránce bude snažit, aby vynaložil co možná nejvíce námahy na dopravu, která však musí být naprosto bezpečná. U bezvědomého tonoucího to bude nepoměrně snazší. Ovšem ani zde nesmíme doprovázet tonoucího tak, aby měl hlavu pod vodou. Na ně plynule a bezprostředně navazuje tažení.

U tonoucího, který je při vědomí, bude opět rozhodující, je-li klidný, nebo zde v rozrušení se pokouší při tažení z držení se uvolnit. To nesmíme v žádném případě tonoucímu dovolit.

Tažení tonoucího předchází jeho narovnání na vodu. Plynule a bezprostředně navazuje na toto tažení.

Zásady správného tažení :

1. Poloha zachránce i taženého nznak.
2. Obě těla musí být v ose tažení.
3. Paže zachránce jsou úplně natažené.
4. Práce nohou táhnoucího - způsob - znak soupeř /nikoli kruhová práce/.

Vynášení Tonoucího z vody:

Po dopravě tonoucího ke břehu je třeba jej vynést na břeh. Je-li zachránce sám, je vynášení bezvládného těla svízelnější, ale i to se dá dostatečným cvičením dobře zvládnout, protože i zde rozhoduje každá chvíle, nadto musíme mít na zřeteli např. i to, že nesmíme postiženému ani mechanicky ublížit/vlácením za ruce, nohy, nebo dokonce za hlavu atd./musíme i této disciplíně zachránce věnovat náležitou pozornost. Budou hrát i svou úlohu podmínky, kde se vynášení z vody odehrává. Na př. hluboká voda a vyšší břeh, nebo opačně nízká voda a plochý břeh.

Z hluboké vody, kde je břeh upraven, na př. z basény, zvládneme dobře vynesení tak, že tonoucímu podložíme ruku dlaní na okraj basény, zatím co jeho tělo je ve vodě. Hřbet této ruky přisákneme svou dlaní. Také svou druhou rukou se opřeme o dlaždice okraje basény, vyslápnutím vody a odrazen vzepřeme a dostaneme trup těla nad úroveň okraje basény. Přehozením nohy se pak snadno dostaneme na břeh, ruku tonoucího stále tiskneme k dlaždicím. Potom uchopíme tonoucího za obě ruce a snadno jej zády k sobě vytáhneme na břeh. K snadnosti nám pomůže i to, když si k vytažení vezmeme kmit. Tonoucího držíme za obě ruce a překlóníme se, tím tonoucího položíme až po lokte na okraj do vody. V této poloze tonoucí skoro nic neváží, protože jeho celé tělo je vztlačeno vody nadlecováno. Prudkým vzpřímením a úkročen zpět, dostaneme tonoucího zpět do sedu na okraj basény.

Jstliže je v baseně žebřík, můžeme i touto cestou dostat bezvládného tonoucího z vody. Tonoucího otocíme ve vodě zády k žebříku. Při této úpravě nám pomůže, posadíme-li si tonoucího rozkročmo na stehno nohy, kterou se opíráme v přiměřené hloubce o příčku žebříku. Tímto sestoupíme s tonoucím hlouběji po žebříku až si můžeme postiženého naložit na rameno. Spocívá asi ve výši boků na rameni zachránce, jeho hlava visí dolů obrácená obličejem k zadům zachránce, který vystupuje po příčkách žebříku vzhůru. Postižený nemůže s ramene sklouznout, protože mu v tom brání paže zachránce, kterou se při výstupu přidržuje žebříku. Když hřbet tonoucího dosáhnou úroveň okraje basény, posadí ho zachránce nejdříve na zem a potom, podpíraje jeho hlavu, jej položí na zem.

Má-li zachránce pomocníka, je vynášení tonoucího snadnější. vytáhnou jej z basény stejným způsobem, jako se vatahuje tonoucí do vyšší lodě/klouzáním po nastavených zádech jednoho ze zachránců/.

Z mělké vody je nejlépe vynést bezvládného tonoucího tzv. "hašičským způsobem". V místech, kde je voda dosahující stojícímu člověku k pasu, tedy v hloubce asi 1 metru, otocíme tonoucího na hladině obličejem ke dnu, potopíme se pod něho, prostročíme např. levou paži mezi nohama tonoucího tak, že chytíme jeho levé stehno. Pravou rukou uchopíme postiženého za jeho levou ruku. Tím, že se začínáme vztáčet a spouštíme svoje paže poněkud níže, si naložíme tonoucího na ramena.

bl. c. 6519-zdrav-1968/V. B.

Musíme při tom dbát, aby váha bezvládného těla byla stejnoměrně na ramenech rozložena. Kdyby tomu tak nebylo, ztráceli bychom rovnováhu a tonoucí by byl příliš těžký. Přehmátneme-li levou rukou až na pravou paži postiženého, můžeme si uvolnit pravou paži např. k tomu, abychom se za ni nechali vést pomocníkem, když je třeba dno kanehité a udržet rovnováhu s břemenem je přece jenom těžké. Tento způsob vynášení má i tu výhodu, že při něm může dobře výtéci z vnějších dýchacích cest tonoucího voda.

Jsme-li sami, položíme tonoucího na zem tak, že se sklékne na levé koleno, levou rukou se opřeme o zem. Sedne si na zem, levou rukou chytíme postiženého za týl, pravou rukou za jeho paži a překulíme jej na zem.

Jiný způsob vynášení tonoucího: V hloubce asi po pás si stoupneme k boku postiženého zády, uchopíme jej za stehna a v podpaží. Trochu předklonění jej pak dopravíme na břeh. Jestliže jsou k dispozici tři zachránci, pak dva zachránci uchopí tonoucího, který je na hladině obrácen obličejem dolů, v podpaží, každý z jedné strany. Třetí vzadu postoupí mezi roztažené nohy tonoucího a uchopí jej za stehna u kolien.

Jsou-li zachránci čtyři, pak dva zadní uchopí každý jednu nohu tonoucího. I při tomto způsobu vynášení může odteci voda z vnějších cest dýchacích tonoucího již během transportu.

Oproštění z úchopů tonoucích.

Hned na začátku je nutno si říci, že tato kapitola je pro praxi zachránce jen hypotetická. Školený zachránce totiž nikdy nesmí dát tonoucímu příležitost, aby jej uchopil a znemožnil mu záchranou akci, a to v zájmu tonoucího i svém vlastním. Pro zachránce ve vodě je nejdůležitější umět se přiblížit k tonoucímu, narovnat jej a dopravit na břeh. Oprošťovací cviky, mají však nedocenitelné treninkové hodnoty. Čím perfektnější bude zachránce ovládat složité cviky, tím větší bude jeho jistota ve vodě, a tím dokonaleji zvládne jednoduché a praktické prvky v záchraně. Získaná sebedůvera, že se dostane z každého, sebepevnějšího sevření, dodá zachránci jistotu, rozhodnost, odvahu ke skutečné záchrané akci. I když by se tedy zdály oprošťovací cviky samoučelné, zařazujeme je pro jmenované přednosti do výcvikového plánu záchraného oddílu v nemalé míře.

Oprošťovacími chvaty se používá k osvobození z úchopů tonoucího. Jsou většinou založeny na dvou principech. - pák a švihů-. Páky ve vodě nejsou nebezpečné, protože ve vodě není skoro žádný odpor.